

Dominika Sielewicz

e-mail: 193484@student.ue.wroc.pl

Wiktoria Pielorz

e-mail: 193456@student.ue.wroc.pl

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

**Modele rozwoju
społeczno-gospodarczego
Japonii i Szwecji:
analiza porównawcza (2000-2025)**

[DOI: 10.15611/2025.60.3.07](https://doi.org/10.15611/2025.60.3.07)

JEL Classification: O57

© 2025 Dominika Sielewicz, Wiktoria Pielorz

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Sielewicz, D. i Pielorz, W. (2025). Modele rozwoju społeczno-gospodarczego Japonii i Szwecji: analiza porównawcza (2000-2025). W: M. Stawicka (red.), *Ekonomia* (s. 86-97). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: Praca przedstawia porównanie rozwoju społeczno-gospodarczego Japonii i Szwecji w latach 2000-2025. Analiza obejmuje strukturę gospodarki, politykę społeczną, jakość życia, kulturę pracy oraz podejście do ekologii i zrównoważonego rozwoju. Główne pytania badawcze dotyczą różnic między modelami rozwoju obu państw oraz wpływu państwa na jakość życia obywateli. Japonia i Szwecja reprezentują odmienne ścieżki rozwoju jako kraje wysoko rozwinięte. W pracy wykorzystano dane statystyczne (PKB *per capita*, współczynnik Giniego, HDI, World Happiness Report) oraz literaturę naukową. Wnioski wskazują, że Japonia, mimo silnej pozycji technologicznej, boryka się z większymi wyzwaniami demograficznymi i społecznymi. Szwecja wyróżnia się natomiast efektywną polityką redystrybucyjną, wysokim poziomem innowacyjności oraz skuteczną polityką klimatyczną.

Słowa kluczowe: rozwój społeczno-gospodarczy, jakość życia, kultura pracy, model rozwoju, ekologia

1. Wstęp

Obserwując gospodarkę Japonii, można dostrzec globalną potęgę technologiczną i przemysłową, zmagającą się jednak z wyzwaniami demograficznymi. Z kolei w przypadku gospodarki Szwecji można mówić o kraju z silnym systemem socjalnym, liderze innowacji oraz zrównoważonego rozwoju. Zestawienie tych gospoda-

rek wskazuje na duże kontrasty w modelach rozwoju, polityce społecznej, kulturze pracy i ekologii.

Celem opracowania jest porównanie rozwoju społeczno-gospodarczego Japonii oraz Szwecji w latach 2000-2025. Niniejszy rozdział odpowiada na pytania:

- Jakie cechy wyróżniają modele rozwoju gospodarczego Japonii i Szwecji?
- W jakim stopniu państwo wpływa na jakość życia w obu krajach?

Warto porównać te gospodarki, gdyż oba kraje postrzegane są jako wysoko rozwinięte, jednak osiągnęły ten status różnymi ścieżkami. Za kraj wysoko rozwinięty uznaje się państwo należące do grupy *high-income economies* według klasyfikacji Banku Światowego. Wybrany zakres czasowy pozwala na przeanalizowanie, jak Japonia i Szwecja radzą sobie z nowymi wyzwaniami, takimi jak globalizacja, ekologia oraz starzenie się społeczeństwa. Podstawą rozważań są ujęcia modelu państwa dobrobytu według Esping-Andersena (1990) oraz koncepcje rozwoju gospodarczego krajów wysoko rozwiniętych w ujęciu UNDP i OECD.

2. Modele rozwoju gospodarki: Japonia i Szwecja

Japonia ze względu na swoje położenie geograficzne zmagą się z ograniczoną ilością surowców naturalnych, mimo to jest znaczącym eksporterem. Na arenie międzynarodowej zajmuje siódme miejsce, a główne produkty eksportowe to samochody i powiązane z nimi akcesoria oraz części, maszyny, sprzęt elektryczny i układy scalone.

Pojawienie się sztucznej inteligencji i rosnąca dominacja robotyki istotnie wzmocniła japoński rynek oraz gospodarkę. Udział japońskich firm w produkcji sprzętu elektronicznego na skalę światową wynosi 21%. Jednym z filarów japońskiego rozwoju były grupy powiązanych ze sobą przedsiębiorstw (znane jako *keiretsu*), takich jak Sony, Panasonic, Mitsubishi oraz Toyota, które umożliwiły szybki rozwój technologiczny.

Japonia przez lata zmagą się z deflacją, która spowolniła wzrost gospodarczy. Od trzech lat wskaźnik inflacji utrzymuje się powyżej 2%, mimo to wciąż nie zakończył się okres stagnacji gospodarczej (Kihara i in., 2025). Japońska charakterystyka społeczeństwa silnie wpływa na przyzwyczajenie do cen oraz gwałtowne reakcje na ich podwyżki, co skutkuje znacznie wolniejszym wzrostem inflacji w porównaniu z innymi rejonami świata. Rezultatem tego zjawiska jest właśnie deflacja.

Ludność Japonii znajduje się w czołówce krajów zmagających się z problemem starzejącego się społeczeństwa. Obecnie liczba osób powyżej 65. roku życia wynosi 29,5% (FactBook, 2024). Skutki starzejącego się społeczeństwa to m.in. zmniejszająca się siła robocza, wzrost wydatków publicznych czy zmiana struktury społecznej.

Charakterystyczne w omawianej gospodarce jest również niskie bezrobocie, wynoszące 2,6%, które w konsekwencji szkodliwie wpływa na społeczeństwo (OECD, 2024c). Zagadnienie kultury pracy oraz stabilności zatrudnienia zostanie rozwinięte w dalszej części pracy.

Model nordycki, zamiennie nazywany również modelem szwedzkim, charakteryzuje się specyficzną polityką gospodarczą i społeczną, a także kulturą typową dla krajów nordyckich. Do cech modelu nordyckiego zaliczamy powszechny dostęp do edukacji oraz opieki zdrowotnej, rozbudowany system zabezpieczenia społecznego, inwestycje w badania i rozwój (B+R), wysoki poziom cyfryzacji i edukacji technicznej. Zgodnie z danymi Ministerstwa Rozwoju i Technologii (2023) sektor usług stanowi 65,33% szwedzkiego PKB.

Opisując gospodarkę Szwecji, należy podkreślić możliwości innowacyjne, które napędzają rozwój gospodarczy, ten zaś z kolei wyróżnia Szwecję na tle innych krajów należących do OECD. Dane liczbowe wykazują wysokie zaangażowanie państwa w edukację, odpowiednie środowisko dla wzrostu i rozwoju oraz zwrócenie się ku aktywności technologiczno-naukowej. Wdrażanie nowych technologii traktowane jest jako narzędzie wspomagające rozwój, w 2023 roku wartość rynkowa ICT wyniosła 27,18 mld USD, a skumulowany roczny wskaźnik wzrostu 8,16% (GlobalData, 2024).

Widocznym problemem w Szwecji jest kryzys na rynku pracy. Stopa bezrobocia w styczniu 2025 roku wyniosła 10,4%. W celu zmniejszenia tej wartości rząd szwedzki uznał za konieczne przeprowadzenie reformy polityki migracyjnej i integracyjnej (Government Offices of Sweden, 2025). Należy wspomnieć, że od czasów powojennych Szwecja miała otwartą politykę imigracyjną, co spowodowało, że w 2010 roku aż 19,1% społeczeństwa stanowiły osoby obcego pochodzenia, które cechują się znacznie niższym zatrudnieniem niż rdzenna populacja (Pogodzińska, 2011, s. 3).

Zrównoważony rozwój stanowi jeden z filarów szwedzkiej polityki wewnętrznej. Szwedzi jako pierwsi wprowadzili podatek węglowy, surowsze normy dotyczące pojazdów spalinowych oraz szerokie inwestycje w transport publiczny. Skandynawia stawia na energię z odnawialnych źródeł, a Szwecja zdominowała rynek energii wodnej oraz inwestycje w ekologiczne budynki z niewielkim wpływem na środowisko (Czarny, 2014).

Tabela 1. Zestawienie tabelaryczne podstawowych wskaźników gospodarczych

Kraj	PKB <i>per capita</i>	Bezrobocie	Eksport	Inwestycje zagraniczne
Japonia	46,200 USD (2023 est.)	2,58% (2023 est.)	920,737 bln USD (2023 est.)	5 718 841,56 USD od 1996 do 2024 roku
Szwecja	63,100 USD (2023 est.)	7,59% (2023 est.)	34,2066 bln USD (2023 est.)	650 988 000 USD od 1982 do 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie (FactBook, 2023; Trading Economics, 2024).

Zestawiając ze sobą obie gospodarki (tab. 1), można wyodrębnić zasadnicze różnice w ich sile napędowej (Japonia opiera się na eksporcie technologii i robotyce,

podczas gdy Szwecja, która również posiada wysoki procent eksportu, skupia się na kapitale ludzkim oraz innowacjach), modelach zatrudnienia (wieloletnie i stabilne zatrudnienie w przypadku Japonii, bardziej elastyczne w Szwecji), stopie bezrobocia oraz przyczynie jej wielkości (w Szwecji wskaźnik ten był znacząco wyższy niż w przypadku Japonii).

Na podstawie ogólnodostępnych danych można wywnioskować, że model szwedzki jest bardziej odporny na kryzysy niż model japoński. Szwecja cechuje się bardziej elastycznym rynkiem pracy, który lepiej znosi kryzysy, wyższą innowacyjnością oraz efektywniejszymi inwestycjami, co ułatwia reagowanie na długofalowe zmiany. Japonia natomiast zmagą się z problemami spadającej populacji i bardzo wysokim zadłużeniem państwowym, co wpływa na ograniczenie możliwości adaptacyjnych.

3. Polityka fiskalna i społeczna – rola państwa

Zarówno Japonia, jak i Szwecja wykreowały odmienne modele gospodarek, które w różnym stopniu dopuszczają angażowanie się organów państwa w ich działanie. Rola państwa jest niezwykle złożona i zależy od specyfiki oraz kulturowych uwarunkowań, które wpływają na takie aspekty gospodarki, jak podejście do polityki fiskalnej, redystrybucja dochodów, rynek pracy oraz wspieranie rozwoju.

Jak wiele krajów rozwiniętych, również Japonia zmagą się z problemem nierówności społecznych, przejawiającym się jako nierówności w dochodach, i starzejącym się społeczeństwem. Do zmierzenia tej wartości wykorzystywany jest współczynnik Giniego, który w 2021 roku w Japonii wyniósł 0,32. Działania podejmowane w celu redukcji tej wartości postępują już od kilku lat, skutecznie poprawiając sytuację Japończyków (OECD, 2024d).

Należy wspomnieć o Abenomice, czyli programie gospodarczym wprowadzonym w Japonii przez premiera Shinzo Abe, który miał pośredni wpływ na gospodarkę Japonii w latach 2012-2020. W początkowych stadiach wprowadzenie Abenomiki spowodowało pomyślny wzrost zatrudnienia oraz ożywienie gospodarcze, z czasem jednak odnotowano falę wzrostu nierówności dochodowych.

Kolejną odpowiedzią na społeczne niezadowolenie była stworzona w 2021 roku strategia Fumio Kishidy, która zakładała podwyżki płac, silniejsze wsparcie klasy średniej, większe opodatkowanie kapitału. Jednak również w przypadku tej reformy nie zauważono oczekiwanych zmian, a propozycje podniesienia podatków spotkały się z oporem ze strony obywateli (Campbell, 2021).

Podobny ambitny plan stymulacji ogłosił w 2024 roku Shigeru Ishiba. Jego pomysł stanowił kontynuację oraz rozwinięcie idei Kishidy, ale z większym naciskiem na presję społeczną i ekonomiczną.

Wymienione działania świadczą o bardziej aktywnej roli państwa w gospodarce i wsparciu finansowym dla obywateli, mimo że efekty tych działań nie zawsze są takie, jakich oczekiwano, a nierówności społeczne wciąż narastają. Japonia należy

do państw o wysokich kosztach życia, a ceny mieszkań, transportu publicznego oraz edukacji są znacznie wyższe niż w innych krajach rozwiniętych. Pomimo to Japonia utrzymuje relatywnie niskie opodatkowanie dochodów. Górna stawka podatku dochodowego dla osób fizycznych wynosi obecnie 45% i dotyczy tylko najwyższych dochodów (Kosek, 2023). Ponadto Japonia ma wyjątkowo niski podatek VAT, który standardowo wynosi 10% (OECD, 2024). Szablon ten wywiera wielką presję ekonomiczną na klasy średnią i niższą, gdyż mimo niskiego opodatkowania podwyższa realne koszty życia.

W przeciwieństwie do Japonii, Szwecja jest przykładem państwa z silną polityką społeczną, gdzie redystrybucja dochodów odgrywa kluczową rolę. Szwecja posiada jedno z najwyższych podatków w Europie, czego dowodem jest standardowa stawka podatku VAT, która wynosi 25% (Sarnowski, 2022). Dzięki tak wysokiej redystrybucji dochodów Szwecja jest w stanie zaoferować obywatelom wysokiej jakości świadczenia społeczne, takie jak bezpłatna edukacja, rozwinięta opieka zdrowotna, kultura i rozrywka, wysokie zasiłki dla bezrobotnych, wsparcie emerytalne oraz długie urlopy rodzicielskie (Teach Democracy, 2025). Potwierdzeniem tego jest wskaźnik Giniego na poziomie 0,27, co świadczy o niskich nierównościach dochodowych (Trading Economics, 2024). Z raportu Oxfam wynika jednak, że mimo przewagi Szwecji nad Japonią oraz innymi krajami, radzi ona sobie najgorzej z krajów nordyckich w walce z nierównościami ekonomicznymi i spadła na 20. miejsce w Indeksie Zaangażowania w Ograniczenie Nierówności (The Lancet, 2023).

Szwecja od lat rozwija silny model państwa opiekuńczego oparty na wysokiej redystrybucji dochodów i progresywnym systemie podatkowym, natomiast Japonia zmaga się problemami w tej sferze i zachowuje ostrożność. W przeciwieństwie do Szwecji, która skutecznie zmniejsza nierówności społeczne dzięki szeroko dostępnym usługom publicznym, rozbudowanym świadczeniom i wysokiemu opodatkowaniu dochodów, Japonia dopiero w ostatnich latach zaczęła podejmować konkretne działania. Wymienione programy społeczne Fumio Kishidy oraz Shigeru Ishiby świadczą o rosnącej świadomości na temat sprawiedliwego społeczeństwa i równego podziału dochodu, choć ich skala wciąż nie dorównuje szwedzkim rozwiązaniom.

Porównując ze sobą dwie gospodarki w celu znalezienia odpowiedzi, która z nich zapewnia większą stabilność społeczną, można zauważyć zdecydowaną przewagę modelu szwedzkiego. W praktyce oznacza to niski poziom nierówności dochodowych, łatwiejszy dostęp do usług publicznych i większe zaufanie społeczne, czego konsekwencjami są wyższe podatki.

4. Jakość życia i kultura pracy

Nieodłącznym elementem prawidłowego funkcjonowania gospodarki jest dobrostan obywateli oraz wysoka jakość życia mierzona za pomocą wskaźnika HDI, długo-

ści życia, wysokości dochodu, wykształcenia oraz równowagi pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym.

Obie gospodarki mają swoje własne uwarunkowania kulturowe i społeczne, które wpływają na kulturę pracy; zarówno Szwecja, jak i Japonia posiadają bardzo charakterystyczną, a zarazem bardzo odmienną kulturę pracy.

Opisując Japońską kulturę pracy, należy wspomnieć o wielkim problemie pracobolizmu. Japończycy od pokoleń mają głęboko zakorzenioną potrzebę przynależności w środowisku pracy, a nadgodziny oraz uległość wobec firmy są postrzegane jako naturalne zjawisko. W Japonii przez wiele lat dominował model zatrudnienia dożywotniego, który opierał się na potrzebie przynależności do grupy przez pracowników, lojalności wobec organizacji oraz ścisłej dyscyplinie. Z drugiej strony, młode pokolenie, które obecnie stanowi coraz większy odsetek aktywnych zawodowo, coraz częściej kwestionuje tradycyjny model kultury pracy. Zmiany demograficzne i społeczne, a także rosnąca rola pracy zdalnej i międzynarodowych standardów zatrudnienia, wpływają na odejście od sztywnych struktur. Urlopy są coraz bardziej akceptowane, a opuszczanie miejsca pracy nie jest już postrzegane jako zagrożenie dla funkcjonowania firmy, lecz często jako naturalny etap rozwoju zawodowego (Ikeda i in., 2024).

Nawiązując do problemów przyszłych pracowników, należy zauważyć ważne zjawisko wśród młodych osób, które nie potrafią znaleźć stabilnego zatrudnienia, co skutkuje pracą dorywczą, niższymi zarobkami, brakiem świadczeń socjalnych oraz trudnościami w założeniu rodziny. Jednym z powodów, dla którego Japończycy tak wiele czasu poświęcają pracy, są wysokie koszty życia w tym kraju, które zostały przywołane już wcześniej. Natomiast skutkiem życia w takim modelu jest niski poziom szczęścia społeczeństwa, Japonia zajmuje bowiem 55. miejsce w rankingu najszczęśliwszych krajów świata na podstawie World Happiness Report z roku 2024.

Wcześniej przytoczony już program gospodarczy Abenomiki miał kluczowy wpływ na sytuację kobiet w biznesie i polityce, w 2013 roku zwrócono bowiem uwagę na teorię *womenomics* w kontekście poprawy ich pozycji w Japonii. Premier przypomniał, jak ważny jest udział kobiet w społeczeństwie, i do priorytetów zaliczył trzy działania, takie jak ułatwienie kobietom podjęcia aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, ochrona zdrowia kobiet jako element promocji zdrowia oraz wspieranie udziału kobiet i ochrona ich praw w obszarze pokoju i bezpieczeństwa. Jednakże mimo założeń jeszcze w tym samym roku Japonia spadła na 105. pozycję w Global Gender Gap Index. Japonia zmaga się z problemem dostępności niektórych stanowisk pracowniczych dla kobiet, m.in. spowodowanym pewnym uprzedzeniem do nich ze względu na urlop macierzyński. W 2014 roku w japońskiej nomenklaturze pojawił się termin na prześladowanie macierzyństwa, który brzmi *matahara*. Jeśli chodzi o konkretne stanowiska, to największy problem dotyczy stanowisk kierowniczych (Barbasiewicz, 2015, s. 21,22).

Mimo wielu problemów wskaźnik HDI w Japonii wyniósł 0,92 w 2022 roku, należy jednak wspomnieć, że jego wysokość wynika głównie z długości życia w danym kraju (Country Economy, 2022a).

Jak przytoczono wcześniej, Szwecja jest znana z wysokich podatków dochodowych, jednak towarzyszy temu sporo korzyści, a rynek pracy charakteryzuje się stabilnością, bezpieczeństwem zatrudnienia i elastycznością. Szwedzki model zatrudnienia jest pożądanym przez wiele osób, czego wynikiem są liczne migracje do tego państwa i rozbudowana polityka migracyjna.

Znaczącą dogodnością są również czas pracy, który w Szwecji regulowany jest przez ustawę o czasie pracy i standardowo wynosi 40 godzin tygodniowo, urlop wypoczynkowy i przysługujące 25 dni płatnego urlopu rocznie oraz płatne zwolnienia lekarskie. Udogodnienia te świadczą o tym, jak dużą wagę Szwedzi przykładają do równowagi między pracą a życiem prywatnym. Na podstawie danych z World Happiness Report z 2024 roku Szwecja zajmuje 4. miejsce w rankingu.

Szwedzkie społeczeństwo od lat cechuje się dużą otwartością na różne grupy społeczne i etniczne, przykłady działań wspierających to m.in. urlop rodzicielski dostępny dla ojców, przepisy antydyskryminacyjne obejmujące orientację seksualną, programy mające na celu integrację imigrantów i inwestycje w programy językowe dla nich, a także coraz częściej wprowadzane anonimowe aplikacje o pracę (Equaldex, 2025; Rinne, 2025). Równie istotne dla omawianego państwa jest aktywne wspieranie równości płci na rynku pracy. W 2008 roku powstała ustawa przeciw dyskryminacji oraz biuro do spraw równości, których celem jest stanie na straży godnego życia wszystkich obywateli (Kondrat, 2022). Szwecja może się cieszyć wysokim poziomem wskaźnika zatrudnienia kobiet, który w 2023 roku wyniósł 77,4%, co jest jednym z najwyższych w Europie (OECD, 2024b). Z danych z tego samego roku wynika, że kobiety stanowiły 43,7% osób na stanowiskach kierowniczych, co jest najwyższą wartością wśród krajów UE (Eurostat, 2025). Dowodem na poprawność działań zastosowanych w Szwecji jest wartość wskaźnika HDI, który w 2022 roku wyniósł 0,95 i jest wyjątkowo wysoki w ujęciu globalnym (Country Economy, 2022a).

Analizując powyższe zagadnienia, można wyodrębnić zasadnicze różnice wynikające z odmiennych modeli społeczno-gospodarczych, kultury i polityki.

W przeciwieństwie do Japonii, Szwecja oferuje młodym ludziom bardziej elastyczny i otwarty rynek pracy. Pracodawcy w Szwecji chętniej zatrudniają młodych pracowników, nawet tych bez dużego doświadczenia, a praca na część etatu lub zmiana branży w trakcie kariery są społecznie akceptowane. Dodatkowo w Szwecji można wyodrębnić silne wsparcie państwa w postaci zasiłków, kursów dokształcających i aktywnych programów zatrudnienia dla młodych, co pomaga łagodzić skutki ewentualnego bezrobocia. Dzięki tym działaniom Szwedzi mają dobrą podstawę do rozpoczęcia dorosłego życia i stworzenia równowagi między nim a pracą.

Z kolei Japonia reprezentuje bardziej konserwatywny model, w którym silnie zakorzenione są tradycyjne wartości, hierarchia korporacyjna i długie godziny pracy. Równouprawnienie płci Szwecja traktuje jako fundament polityki społecznej i go-

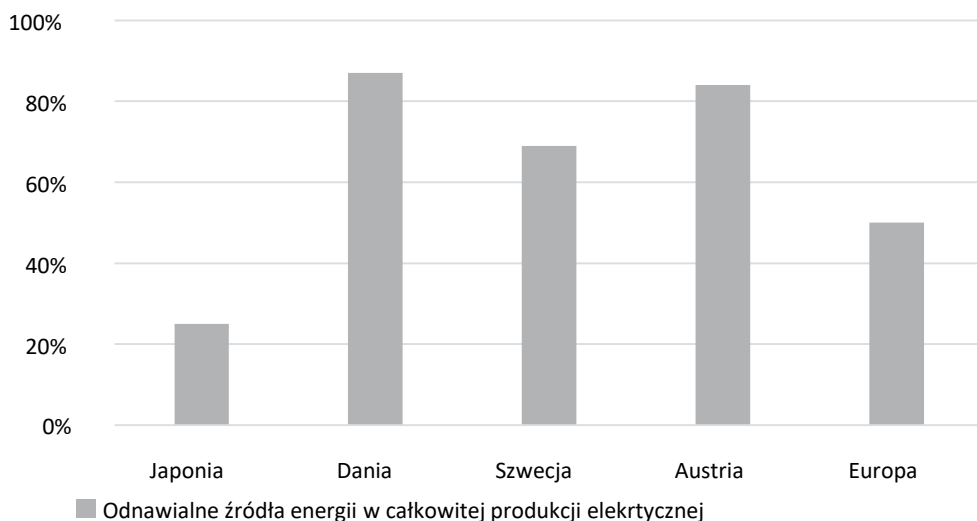
spodarczej, natomiast w Japonii zmiany są powolne i ograniczone przez silne normy kulturowe, a wiele kobiet nadal napotyka bariery strukturalne.

Przytoczone przykłady wykazują, że dobrobyt ekonomiczny przekłada się na poczucie szczęścia, oba kraje mają wysoki wskaźnik HDI. Japonia przoduje głównie w kategorii długości życia, lecz jej miejsce spada przez nierówności społeczne i dochodowe. Szwecja ma wyższy dochód *per capita* i lepiej rozwinięte wskaźniki społeczne, np. równouprawnienie i jakość życia, co winduje jej ogólny HDI.

5. Ekologia i polityka klimatyczna

Ekologia oraz zrównoważony rozwój są obecnie fundamentami dalszego rozwoju gospodarczego, istotne jest bowiem, by gospodarka współpracowała zgodnie z kapitałem naturalnym i nie naruszała ekosystemu.

Po awarii w elektrowni jądrowej w Fukushima w 2011 roku Japonia zaczęła mieć problemy powiązane z wysokim zużyciem energii i wysoką emisją gazów cieplarnianych, które były spowodowane zależnością kraju od importu paliw kopalnianych. W 2019 roku Japonia wyemitowała do atmosfery aż 1106,7 mln MtCO₂e, dlatego tak dużą wagę przywiązuje się tam do działań zmierzających do ograniczenia tej emisji (Szafranski, 2023). W Japonii pojawił się plan zakładający zmaksymalizowanie udziału energii odnawialnej do roku 2040 do poziomu 40-50% oraz zmniejszenie udziału energii pochodzącej z węgla (który obecnie wynosi około 70%) do 30-40%, (Kumagai, 2024).

Rys. 1. Odnawialne źródła energii w całkowitej produkcji elektrycznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Institute for Sustainable Energy Policies, 2024).

System segregacji odpadów w Japonii jest bardzo skomplikowany, ale zarazem skuteczny. Odpady są podzielone na wiele kategorii, a Japończycy mają określony harmonogram ich wyrzucania. Kraj ten osiąga bardzo wysoki poziom przetwarzania odpadów, lecz duża część trafia do spalarni, a nie do ponownego użytku (Michniewska, 2012). Mimo tych działań Japonia ma wielki problem ze zużyciem plastiku, znaczna ilość produktów spożywczych bowiem jest pakowana w plastikowe opakowania. W 2022 roku wprowadzono ustawę mającą na celu ograniczenie zużycia plastiku poprzez zobowiązanie firm do promowania alternatywnych materiałów (World Resources Institute, 2022). Tak jak wspomniano wcześniej, ludność japońska ma głęboko zakorzenione silne poczucie odpowiedzialności, co przekłada się na kwestię segregowania odpadów, która jest traktowana jako obowiązek wobec wspólnoty.

Zrównoważony rozwój jest też istotny dla szwedzkiej polityki wewnętrznej. Podejmowane w ciągu ostatnich lat działania sprawiły, że Szwecja stała się liderem w pozyskiwaniu zielonej energii. Mimo początkowych założeń, które opierały się na zwróceniu się w 100% ku OZE (odnawialnym źródłom energii), w 2023 roku kraj zmienił kierunek swoich działań, chcąc się skupić na energii atomowej, nie rezygnując jednak z ekologicznych rozwiązań (Centrum Informacji o Rynku Energii, 2016; Euractiv, 2023). Inwestycje w transport publiczny oraz wykorzystywanie biometanu jako paliwa powodują, że ośrodki takie jak Sztokholm przekształcają się w zeroemisyjne przestrzenie miejskie.

Japonia, mimo swoich rozwiniętych działań w zakresie recyklingu, wciąż pozostaje daleko wobec pozycji Szwecji w zakresie zrównoważonego rozwoju. Polityka ekologiczna szwedzkiej gospodarki opiera się na świadomości społecznej, długofalowym planowaniu oraz silnej roli państwa. Podejście to sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy, poprawia jakość życia obywateli i wspiera rozwój kraju. Działania Szwecji wpływają na ogólne ograniczenie emisji CO₂, podczas gdy Japonia pozostaje jednym z większych jego producentów.

Bazując na podanych informacjach, można stwierdzić, że działania drugiej tytułowej gospodarki mają znacznie korzystniejszy wpływ na klimat, kreują pozytywne nawyki społeczne oraz bezpieczniejsze długofalowe środowiska do życia i rozwoju.

6. Zakończenie

Dogłębna analiza gospodarki Szwecji oraz Japonii pozwoliła wyodrębnić poszczególne zalety i wady w różnych dziedzinach rozwoju. Oba państwa reprezentują różne podejścia i trudno stwierdzić, który model jest lepszy w zakresie pracy, jakości życia, zaawansowania technologicznego, polityki społecznej oraz ekologii i zrównoważonego rozwoju.

W odpowiedzi na postawione pytanie badawcze o to, jakie cechy charakteryzują rozwój gospodarczy badanych krajów, zauważono, że Japonia wyróżnia się zaawan-

sowaniem technologicznym, innowacyjnością oraz wysokim szacunkiem wobec pracy, lecz zmagają się problemami starzejącego się społeczeństwa, przepracowania i z wysokimi kosztami życia. Z kolei Szwecja jest pionierem w zakresie zrównoważonego rozwoju, posiada wysoki wskaźnik zaufania społecznego oraz kształtuje równowagę między życiem prywatnym a zawodowym. Głównymi problemami w Szwecji są relatywnie wysokie bezrobocie i kryzys na rynku pracy spowodowany wysoką liczbą imigrantów oraz zróżnicowaniem społecznym.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że państwo w znacznym stopniu wpływa na jakość życia obywateli, czego dowodem są wskaźniki oraz rankingi takie jak World Happiness Report. Na ich podstawie stwierdzono, że szwedzkie udogodnienia dominują działania japońskiej gospodarki w kontekście zadowolenia społeczeństwa z życia.

Efektem utrzymywania się obecnej sytuacji danego rynku może być wyższa skłonność do migracji. Koniecznymi działaniami do zmiany w tym zakresie są zwiększenie możliwości kobiet na rynku pracy oraz wykreowanie nowszej i zdrowszej kultury pracy wśród pracowników i pracodawców, która zakładałaby skupienie się na poprawie zdrowia psychicznego obu grup. Kluczowe jest również skoncentrowanie się na kryzysie klimatycznym, a działania Japonii powinny się rozwinąć na wzór szwedzkiej polityki ekologicznej, aby uniknąć zdegradowania środowiska. W tym celu należy zwiększyć udział energii odnawialnej w całkowitej produkcji i ograniczyć ilość zużywanego plastiku.

Literatura

- Barbasiewicz, O. (2015). Modernizacja tradycyjnych ról społecznych kobiet w Japonii. *Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne*, 11(2). Pobrano 11 kwietnia 2025 z <https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/ucs/article/view/2923>
- Campbell, C. (2021). New Prime Minister Fumio Kishida Promises a 'New Capitalism' for Japan. Will It Succeed? *Time*. Pobrano 11 kwietnia 2025 z <https://time.com/6106404/japan-economy-fumio-kishida/>
- Centrum Informacji o Rynku Energii. (2016). *Sztokholm potwierdza: Szwecja na drodze do 100 proc. zielonej energii*. Pobrano 23 kwietnia 2025 z <https://zielona-energia.cire.pl/artykuly/zielona-gospodarka/117404-sztokholm-potwierdza-szwecja-na-drozie-do-100-proc-zielonej-energii>
- Country Economy. (2022a). *Japan – Human Development Index – HDI*. Pobrano 5 kwietnia 2025 z <https://countryeconomy.com/hdi/japan>
- Country Economy. (2022b). *Sweden - Human Development Index - HDI*. Pobrano 11 kwietnia 2025 z <https://countryeconomy.com/hdi/sweden>
- Czarny, R. M. (2014). Energia – ochrona środowiska – klimat. Kierunki działań państw regionu nordyckiego. W: M. Tomala (red.), *Północ w stosunkach międzynarodowych*, (s. 13). Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach
- Equaldex. (2025). *LGBT Rights in Sweden*. Pobrano 18 kwietnia 2025 z <https://www.equaldex.com/region/sweden>

- Euractiv. (2023). *Sweden Adopts '100% Fossil-free' Energy Target, Easing Way for Nuclear*. Pobrano 17 kwietnia 2025 z <https://www.euractiv.com/section/eet/news/sweden-adopts-100-fossil-free-energy-target-easing-way-for-nuclear>
- Eurostat. (2025). *3.7 Million Women Held Managerial Positions in 2023*. Pobrano 25 kwietnia 2025 z <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/edn-20250305-1?trans=pl>
- FactBook. (2024). *Age Structure*. Pobrano 23 kwietnia 2025 z <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/age-structure/>
- GlobalData. (2024). *Sweden ICT Market Size and Forecast (by IT Solution Area, Size Band and Vertical) to 2028*. Pobrano 12 kwietnia 2025 z <https://www.globaldata.com/store/report/sweden-ict-market-analysis/>
- Government Offices of Sweden. (2025). *Migration and Integration*. Pobrano 17 kwietnia 2025 z <https://www.government.se/government-policy/the-governments-priorities/migration-and-integration/about-the-governments-prioritisation-migration-and-integration/>
- Ikeda, Y., Kato, M. i Kleinknecht, A. (2024). Flexible Labor, Innovation Regimes and the Erosion of the Japanese Model: Evidence from the Basic Survey on Wage Structure. *Structural Change and Economic Dynamics*, 70, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2024.04.003>
- Institute for Sustainable Energy Policies. (2024). *2023 Share of Electricity from Renewable Energy Resources in Japan [Preliminary Report]*. Pobrano 27 kwietnia 2025 z <https://www.isep.or.jp/en/1529/>
- Kihara, L., Takemoto, Y. i Holmes, S. (2025). *Japan Ready to Declare End to Deflation, Economy Minister Says*. Reuters. Pobrano 5 kwietnia 2025 z <https://www.reuters.com/markets/asia/japan-ready-declare-end-deflation-economy-minister-says-2025-03-07/>
- Kondrat, M. (2022). Równouprawnienie kobiet w Szwecji. *Kobieta i Biznes*, (1-4), 23-31, 52. <https://doi.org/10.33119/KiB.2015.1-4.3>
- Kosek, P. (2023). *Podatek dochodowy w Japonii – stawki podatkowe*. Aplikuj.pl. Pobrano 6 kwietnia 2025 z <https://www.aplikuj.pl/porady-dla-pracownikow/1937/podatek-dochodowy-w-japonii-stawki-podatkowe>
- Kumagai, T. (2024). *Japan's Thermal Power Share to Plunge to 30%-40% as Renewables Double by FY 2040-41*. S&P Global. Pobrano 23 kwietnia 2025 z <https://www.spglobal.com/commodity-insights/en/news-research/latest-news/energy-transition/121724-japans-thermal-power-share-to-plunge-to-30-40-as-renewables-double-by-fy-2040-41>
- Michniewska, K. (2012). New Trends – Examples from the Country of Cherry Blossoms. *Logistyka Odzysku*, (s. 31.)
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2023). *Szwecja (Królestwo Szwecji). Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską*. Pobrano 6 listopada 2025 z <https://www.gov.pl/attachment/504cc3d7-4808-4ff6-add2-e26d72eb954f>
- OECD. (2024a). *Consumption Tax Trends* – Japan*. Pobrano 15 kwietnia 2025 z <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/consumption-tax-trends/consumption-tax-trends-japan.pdf>
- OECD. (2024b). *Job Creation and Local Economic Development 2024 – Country Notes: Sweden*. Pobrano 23 kwietnia 2025 z https://www.oecd.org/en/publications/job-creation-and-local-economic-development-2024-country-notes_ad2806c1-en/sweden_5c1b3bd1-en.html
- OECD. (2024c). *OECD Employment Outlook 2024- Country Notes: Japan*. Pobrano 18 kwietnia 2025 z https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-employment-outlook-2024-country-notes_6910072b/japan_85e15368.html
- OECD. (2024d). *Society at a Glance 2024: OECD Social Indicators*. Pobrano 18 kwietnia 2025 z https://www.oecd.org/en/publications/society-at-a-glance-2024_918d8db3-en/full-report/income-and-wealth-inequalities_7ac4178f.html
- Pogodzińska, P. (2011). *Integracja i przeciwdziałanie dyskryminacji imigrantów na szwedzkim rynku pracy*. Instytut Spraw Publicznych.

- Rinne, U. (2025). Anonymous Job Applications and Hiring Discrimination. *IZA World of Labor*.
- Sarnowski, J. (2022). Podatki w krajach nordyckich a gospodarka i dobrobyt. *Doradztwo Podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych*, 5, 4-14. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.8617>
- Szafrński, B. (2023). *Japonia – czwarta gospodarka świata – inwestuje w zieloną energię*. Centrum Informacji o Rynku Energii. Pobrano 26 kwietnia 2025 z <https://zielona-energia.cire.pl/artykuly/zielona-gospodarka/japonia--czwarta-gospodarka-swiate--inwestuje-w-zielona-energie>
- Teach Democracy. (2025). *BRIA 14 3 c The "Swedish Model": Welfare For Everyone*. Pobrano 23 kwietnia 2025 z <https://teachdemocracy.org/online-lesson/the-swedish-model-welfare-for-everyone/>
- The Lancet Regional Health – Europe. (2023). *Sweden's Economic Inequality Gap is Widening and Worrying*. Pobrano 18 kwietnia 2025 z <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S2666-7762%2823%2900028-5>
- Trading Economics. (2024). *Sweden – Gini coefficient of Equivalised Disposable Income*. Pobrano 18 kwietnia 2025 z <https://tradingeconomics.com/sweden/gini-coefficient-of-equivalised-disposable-income-eurostat-data.html>
- World Resources Institute (Ocean Panel). (2022). *Enforcement of the Plastic Resource Circulation Act*. Pobrano 27 kwietnia 2025 z <https://action.oceanpanel.org/initiative/japan/enforcement-of-the-plastic-resource-circulation-act/>

Socio-Economic Development Models of Japan and Sweden: a Comparative Analysis (2000-2025)

Abstract: The article presents a comparison of the socio-economic development of Japan and Sweden between 2000 and 2025. The analysis covers economic structure, social policy, quality of life, work culture, and approaches to ecology and sustainable development. The main research questions focus on the differences between the development models of the two countries and the role of the state in influencing citizens' quality of life. Japan and Sweden represent different development paths as highly developed countries. The study uses statistical data (GDP per capita, Gini coefficient, HDI, World Happiness Report) as well as academic literature. The findings indicate that Japan, despite its strong technological position, faces greater demographic and social challenges. Sweden, on the other hand, stands out for its effective redistributive policies, high level of innovation, and successful climate policy.

Keywords: socioeconomic development, quality of life, work culture, development model, ecology